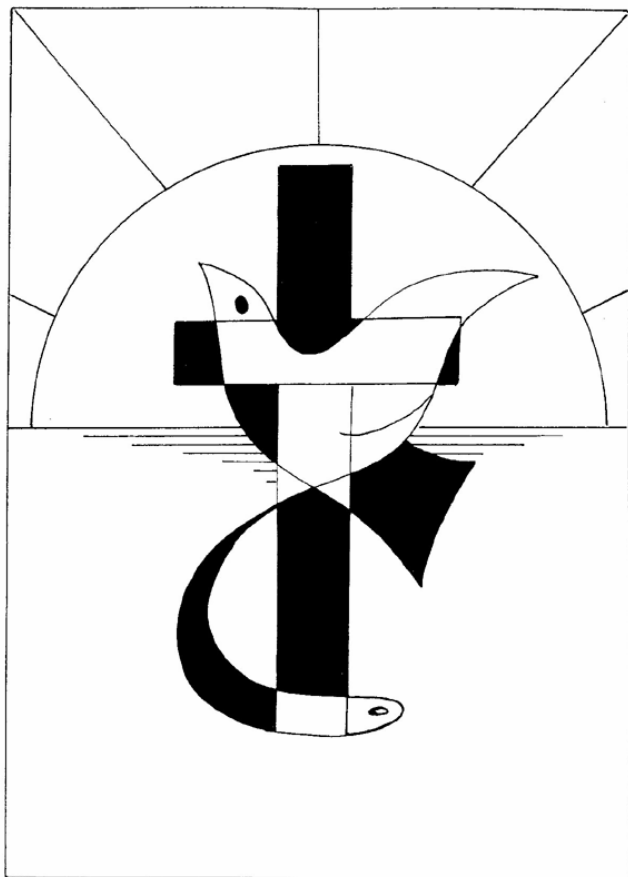


PAASWEEK 2008

“OP HOOP VAN ZEGEN”



DE TRIANGEL

(Wilt u dit exemplaar voor verder gebruik, behalve op Paasmorgen,
weer terugleggen, s.v.p.)

Bij deze diensten:

Witte Donderdag	19.30 uur	- H.A.
Goede Vrijdag	19.30 uur	
Paaswake	→ 20.00 uur	- Belijdenisdienst – H.A.
Paasmorgen	10.20 uur	- Samenzang voor de dienst

* * * * *

Kinderkerk en Crèche

Voor het begin van de dienst op Paasmorgen gaan de kinderen naar de kinderkerk. Er wordt gezamenlijk gestart en daarna gaan ze uiteen in twee groepen: een groep jongste kinderen vanaf 4 jaar tot en met groep 4 van de basisschool en een groep oudste kinderen vanaf groep 5 tot en met groep 8 van de basisschool. Na de verkondiging komen de kinderen in de kerk. Voor kinderen tot 4 jaar is er crèche gedurende de dienst.

Witte Donderdag

Orde voor de dienst van donderdag 20 maart 2008

Kleur: Paars

Voorganger: Ds Cornelia Hubner en ds Hans Blom
Ouderling van dienst: Dhr W. Kapteijn
M.H.E. Smits- Overbeek
Lector: Mirjam Harmsen
Orgel: Joop van Oordt

Orgelspel

Ambtsdragers komen binnen

Welkom

Openingslied: Gezang 172

(we gaan staan)

- | | |
|--|--|
| 1 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is leven van genade
buiten de eeuwigheid,
is leven van de woorden
die opgeschreven staan
en net als Jezus worden
die 't ons heeft voorgedaan. | 2 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is komen uit het water
en staan in de woestijn,
geen god onder de goden,
geen engel en geen dier,
een levende, een dode,
een mens in wind en vuur. |
| 3 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de dood aanvaarden,
de vrede en de strijd,
de dagen en de nachten,
de honger en de dorst,
de vragen en de angsten,
de kommer en de koorts. | 4 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de Geest aanvaarden
die naar het leven leidt;
de mensen niet verlaten,
Gods woord zijn toegedaan,
dat is op deze aarde
de duivel wederstaan. |

Inkeer

Groet, bemoediging en gebed van toenadering:

V: De Eeuwige zal bij u zijn!
G: De Eeuwige zal u bewaren!
V: Onze hulp in de naam van de Heer
G: die hemel en aarde gemaakt heeft.
V: God, kom ons tegemoet, -
doe ons U ontmoeten
in de woorden van de Schriften,
in Jezus en in elkaar.
G: Neem weg van ons
alles wat tussen U en ons in staat
V: en vergeef ons
wanneer wij aan U zijn voorbijgegaan.
G: Ga mee met ons,
dat wij door het donker heen
uw licht zullen zien.
Op hoop van zegen.
Amen.

Wij zingen een passielied: Gezang 182

- | | |
|--|---|
| 1 Jezus, leven van ons leven,
Jezus, dood van onze dood,
Gij hebt U voor ons gegeven,
Gij neemt op U angst en nood,
Gij moet sterven aan uw lijden
om ons leven te bevrijden.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer. | 2 Gij die alles hebt gedragen,
al de haat en al de hoon,
die beschimpt wordt en geslagen,
Gij rechtvaardig, Gij Gods Zoon,
als de minste mens gebonden,
aangeklaagd om onze zonde.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer. |
| 3 Alle leed hebt Gij geleden,
Gij gedragen met geduld.
Als een worm zijt Gij vertreden
zonder schuld, om onze schuld,
opdat wij door U verheven
als verlost zouden leven.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer. | 4 Koning tot een spot getekend
met een riet en doornenkroon,
bij de moordenaars gerekend
overstelp met smaad en hoon,
opdat naar uw welbehagen
wij de kroon der ere dragen.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer. |
| 5 Dank zij U, o Heer des levens,
die de dood zijt doorgedaan,
die Uzelf ons hebt gegeven
ons in alles bijgestaan,
dank voor wat Gij hebt geleden,
in uw kruis is onze vrede.
Voor uw angst en diepe pijn
wil ik eeuwig dankbaar zijn. | |

(we gaan zitten)

Gebed voor de Witte Donderdag:

V: Goede God,

het is voor ons een vreugde
op deze avond het Paasmaal te vieren,
om voor elkaar te doen
wat uw Zoon ons heeft voorgedaan.
Open ons hart voor uw bevrijdend woord,
om de weldaad te zien
die U in ons in handen geeft:
Jezus Messias,
vergeving van zonden,
brood gebroken voor het geluk van alle mensen,
in deze goede dagen
en heel ons leven
tot in uw eeuwigheid.

G: Amen.

Lezing: Ezra 8: 19 - 22

19 Verder nog Chasabja en Jesaja uit de familie van Merari, en zijn broers en hun zonen, twintig in totaal, 20 en tweehonderdtwintig van de tempelknechten, al door David en zijn raadsheren aan de Levieten toegewezen om hen bij te staan, allen bij name bekend en ingeschreven.

21 Daar bij het Ahawakanaal riep ik op tot een vasten, om ons te verootmoedigen voor onze God, en hem te smeken om een voorspoedige reis voor onszelf, voor onze kleine kinderen en voor al onze bezittingen. 22 Ik had mij er namelijk voor geschaamd de koning om een escorte te vragen van soldaten en ruiters die ons zouden kunnen beschermen tegen vijanden op onze weg, want wij hadden tegen de koning gezegd: 'Onze God biedt allen bescherming die zijn hulp vragen, maar zijn hevige toorn treft allen die zich van hem afkeren.'

Tussenzang: Psalm 116: 1, 2 en 3

God heb ik lief, want die getrouwe HEER
nam, toen ik riep, met toegenegen oren
mijn woorden aan. Hij zal mij blijven boren
en levenslang ben ik niet eenzaam meer.

Toen de benauwdheid dreigend op mij viel
en angsten voor het doodsrijk mij bekropen,
heb ik de naam des HEREN aangeroepen
en weende.- HEER mijn God, bewaar mijn ziel!

Hij is goedgunstig in gerechtigheid,
Hij wil zich altijd over ons ontfermen.
Zijn kracht kwam mij, eenvoudige, beschermen.
Rust nu, mijn ziel, de HEER heeft u bevrijd.

Evangelielezing: Johannes 13: 1 - 15

Jezus wast de voeten van de leerlingen

1 Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. 2 Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. 3 Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, 4 stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om 5 en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had. 6 Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' 7 Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' 8 'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,' 9 antwoordde hij: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' 10 Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.' 11 Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren.

12 Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?' vroeg hij. 13 'Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook. 14 Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. 15 Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.

Evangelielied: "Gedenken wij dankbaar de daden des Heren"

(tekst: H. Oosterhuis, o.a. in Evangelische Liedbundel, nr. 285

melodie: "Wilt heden nu treden", gez. 414)

Gedenken wij dankbaar de daden des Heren,
zijn leven, zijn dood en verrijzenis
en dat wij oprecht tot Jezus ons bekeren
die onze God en leidsman ten leven is.

Hoe hadden wij onze bestemming vernomen,
was Jezus de weg niet ten einde gegaan.
Wie zouden wij zijn, als Hij niet was gekomen
om in zijn lichaam onze dood te doorstaan.

Hoe zouden wij ooit voor elkaar kunnen leven,
had Hij ons de liefde niet voorgeleefd,
die tot de dood zich prijs heeft willen geven,
die, Zoon van God, ons aller slaaf is geweest.

Gij eerste der mensen, die weerloos en eenzaam
als graan in de aarde gestorven zijt,
Gij wordt ons brood, maak ons met u gemeenzaam,
van harte maak tot wederdienst ons bereid.

Uitleg en verkondiging

Preeklied: "Verborgen blijft hoe Gij geneest"

1 Ver - bor - gen blijft hoe Gij ge - neest,
2 De pijn die niet ver - dwij - nen wil,
3 Daar roe - pen men - sen: "Werk je mee?"

de klacht hoort of de lij - dens - kreet,
de last, de schuld die aan ons kleeft,
Niet zon - der jou be - gin - nen wij!"

maar Gij vol - tooit, ge - lo - ven wij,
de vrees voor, wat er ko - men gaat -
Je voelt de hand die scheidt en redt

waar wij voor staan in hoop en vrees.
dit dra - gen wij steeds met ons mee.
in goe - de vrien - den, zo na - bij.

Uw han - den aan het kruis, be - bloed,
Maar ook is daar de lief - de die
God, dat uw Geest ons o - ver - komt:

zij dra - gen ie - der door de dood.
het on - ver - hoop - te leed ver - zacht,
zij heelt ons hart en ziel en lijf,

Ze he - len, hoe - den, steu - nen ons
de vij - and doods - angst weer ver - zoent,
en wie ver - ward is brengt zij thuis:

en wie - gen kind' - ren in de schoot.
het spook - ver - le - den van de nacht.
uw uit - ge - leef - de volk ver - rijst.

Nodiging

De gaven van brood en wijn worden binnengebracht

Voorbeden

- tussen de voorbeden is er stilte -

De gemeente vormt in de kerk een grote kring (neem uw liturgie mee)

Gezongen tafelgebed: "Op de avond van de uittocht"

(uit: Zingend Geloven 4, nr. 16)

Op de a - vond, toen de uit - tocht uit E - gyp - te werd ge - vierd,
Op de a - vond van het paas - feest heeft Hij zelf ons uit - ge - legd,
Op een a - vond, toen de be - ker werd ge - ze - gend door de Heer,
Op die maal - tijd van het paas - feest, op de a - vond voor zijn dood,

en de mat - se werd ge - bro - ken en de wijn werd in - ge - schon - ken,
dat het brood ons werd ge - ge - ven als een te - ken van zijn le - ven,
zei Hij: Wat jul - lie mis - de - den, dat is nu voor - goed ver - le - den,
zei Hij: Zelf zal ik er bij zijn op het feest waar jul - lie vrij zijn,

toen heeft Je - zus aan zijn men - sen een ge - heim ge - leerd:
dat Hij uit - deelt aan zijn men - sen, dat heeft Hij ge - zegd.
je mag le - ven van ver - ge - ving, nu en tel - kens weer.
op de maal - tijd die God aan - richt, en dat feest wordt groot!

Refrein

Wij gaan rond met het brood, wij gaan rond met de wijn,
1.
want ie - der - een mag le - ven en vro - lijk zijn.
2.
en vro - - lijk zijn.

Vredegroet:

V: De vrede van Christus, altijd met u allen!

G: Zijn vrede ook met u!

Wij wensen elkaar vrede en bevestigen die met een handdruk.

Wij geven elkaar een hand en bidden:

G: Onze Vader Amen.

Uitdelingswoorden

Brood en wijn worden gedeeld

Slotgebed

Slotlied: Gezang 443

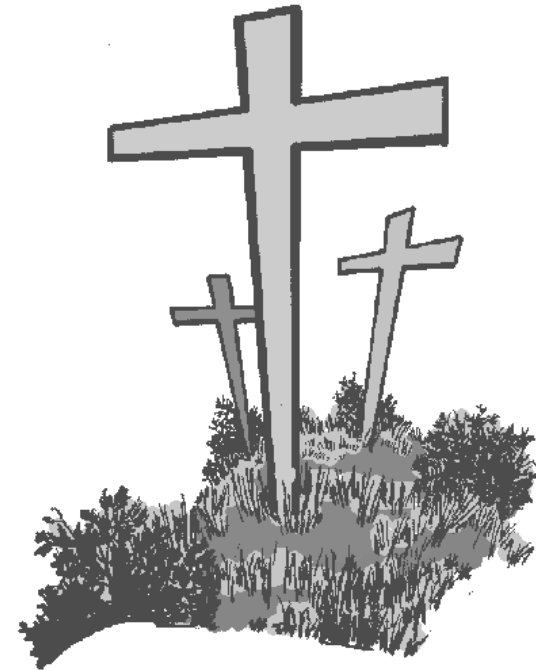
Liefde Gods die elk beminnen
hemelhoog te boven gaat,
kom in onze harten binnen
met uw milde overdaad.

Jezus, „n en al ontferming,
daal vanuit den hoge neer
met uw heerlijke bescherming
in ons bevend hart, o Heer.

God almachtig boven mate,
die zo nederig verscheen,
keer opeens terug en laat ons
nooit meer, nooit meer hier alleen.
Laat ons in de kerk U prijzen
met uw heiligen omhoog
tot in 's hemels paradijzen
wij U zien van oog tot oog.

Wat Gij eenmaal zijt begonnen
o voltooi het: maak ons rein,
tot de wereld is gewonnen
en in U hersteld zal zijn,
tot wij eeuwig bij U wonen,
schrijdende van licht tot licht,
leggend onze gouden kronen
zingend voor uw aangezicht.

Opdracht en zegen:



Goede Vrijdag

Orde voor de dienst van vrijdag 21 maart 2008

Kleur: Paars

Voorganger: Ds Cornelia Hubner en ds Hans Blom
Ouderling van dienst: J. de Graaf
H.J. te Rietstap
Lector: Carola Feenstra
Orgel: Bert Wilschut

Er klinkt geen muziek. In stilte bereiden wij ons voor op deze dienst.

Ambtsdragers komen binnen

De Paaskaars wordt aangestoken door de voorganger

Bemoediging en gebed van toenadering:

V: Onze hulp in de Naam van de Heer
G: die hemel en aarde gemaakt heeft.

V: God, kom ons tegemoet, -
doe ons U ontmoeten
in de woorden van de Schriften
in Jezus en in elkaar.

G: Neem weg van ons
alles wat tussen U en ons in staat

V: en vergeef ons
wanneer wij aan U zijn voorbijgegaan.

g: Ga mee met ons,
dat wij door het donker heen
uw licht zullen zien.
Op hoop van zegen.
Amen.

Wij zingen: Gezang 177 (gemeente blijft zitten)
Leer mij, o Heer, uw lijden recht betrachten,
in deze zee verzinken mijn gedachten:
o liefde die, om zondaars te bevrijden,
zo zwaar moest lijden.

'k Zie U, God zelf, in eeuwigheid geprezen,
tot in de dood als mens gehoorzaam wezen,
in onze plaats gemarteld en geslagen,
de zonde dragen.

O allerheiligst, onuitspreeklijk wonder:
de Rechter zelf gaat aan het recht ten onder.
O wreed geding; wie kan geheel doorgronden
de vloek der zonden.

God is rechtvaardig, ja, een God der wrake;
en Hij is liefde, Hij wil zalig maken.
Zie hier de schalen die ten volle wegen
Šn vloek Šn zegen.

Dit breekt mijn trots. Waar zou ik nog op bogen?
Ik lig in 't stof, maar God komt mij verhogen,
nu ik van vijand Gods en tegenstander
in vriend verander.

Daar Ge_U voor mij hebt in de dood gegeven,
hoe zou ik naar mijn eigen wil nog leven?
Zou ik aan U voor zulk een bitter lijden
mijn hart niet wijden?

Laat mij, o Heer, uw wondre wijsheid prijzen,
dwaasheid en ergernis voor wereldwijzen,
laat mij uw kruis dat sterken zwakheid noemen
als sterkte roemen.

Gebed bij het lezen van de Passie:

V: Onuitsprekelijke God,
wij roepen om uw aanwezigheid
op deze Goede Vrijdag.
Zie neer op het lijden van deze wereld,
op het kruis dat mensen moeten dragen,
en dat mensen elkaar op de schouders leggen.
Kom ons tegemoet met Uw barmhartigheid
en leer ons opzien naar Hem
die om onzentwil geslagen werd.
In Hem hebt Gij getoond hoever Uw liefde gaat.

Hij was bereid te lijden opdat wij zouden leven.
Help ons een halt te roepen aan het kwaad.
Laat geduld wonen waar ongeduld heerst,
laat liefde wonen waar haat verblijft,
laat eenheid komen waar verdeeldheid is,
vandaag en tot in de lengte van dagen.
Op hoop van zegen.

G: Amen.

Lezing uit het Eerste Testament: Hosea 6: 1 - 6

Israëls boetelied en Gods antwoord

1 `Kom, laten wij teruggaan naar de HEER!

Hij heeft ons verscheurd, hij zal ons genezen;
de hand die sloeg, zal ons verbinden.

2 Hij redt ons na twee dagen van de dood,
de derde dag doet hij ons opstaan:
in zijn nabijheid zullen wij leven.

3 Dan zullen wij hem kennen,
ernaar jagen om de HEER te kennen.

Even zeker als de dageraad zal hij komen,
hij komt naar ons als milde regen,
als de lenteregen die de aarde drenkt.'

4 Wat moet ik met je beginnen, Efraïm? Wat moet ik met je beginnen,
Juda? Want jullie liefde is als een ochtendnevel, als dauw die 's morgens
vroeg verdwijnt. 5 Daarom heb ik jullie gedood met de woorden die ik
sprak, jullie neergehouwen door mijn profeten; zo brak het volle licht
van mijn recht door.

6 Want liefde wil ik, geen offers; met God vertrouwd zijn is meer waard
dan enig offer.

Wij zingen: gezang 174

Ik wil mij gaan vertroosten
in Jesu lijden groot.

Al heeft 't gestaan ten boosten,
het mocht nog worden goed.

Al om mijn zondig leven
ben ik met druk bevafn.

Dat wil ik gaan begeven.
o Jesu, zie mij aan!

Mijn zuchten en mijn kermen
zie aan, genadig God!

Eilaas, wil mijns ontfermen,
al heb ik uw gebod

versmaad te meen'ger ure,
ik wil mij beetren gaan.

Dit doet mijn herte treuren:
o Jesu, zie mij aan!

De tijd heb ik verloren,
die Gij mij hebt verleend.
Naar U wild' ik niet horen,
in zonden was 'k versteend.
Zeer traag ben ik tot deugden,
al heb ik goed vermaan.
Oorsprong der eeuwge vreugden,
o Jesu, zie mij aan!

DE PASSIE

V: Het lijden van onze Heer Jezus Christus,
naar de beschrijving van Johannes

V: Johannes 18: 1 t/m 11

Jezus gevangengenomen en verhoord

1 Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij met zijn leerlingen naar de
overkant van de Kidronbeek. Daar liep hij een olijfgaard in, met zijn
leerlingen. 2 Judas, zijn verrader, kende deze plek ook, want Jezus was
er vaak met zijn leerlingen samengekomen. 3 Judas ging ernaartoe,
samen met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en de
farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. 4 Jezus
wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe en
vroeg: 'Wie zoeken jullie?' 5 Ze antwoordden: 'Jezus uit Nazaret.' 'Ik ben
het,' zei Jezus, terwijl Judas, zijn verrader, erbij stond. 6 Toen hij zei: 'Ik
ben het,' deinsden ze achteruit en vielen op de grond. 7 Weer vroeg
Jezus: 'Wie zoeken jullie?' en weer zeiden ze: 'Jezus uit Nazaret.' 8 'Ik
heb jullie al gezegd: "Ik ben het,"' zei Jezus. 'Als jullie mij zoeken, laat
deze mensen dan gaan.' 9 Zo gingen de woorden in vervulling die hij
gesproken had: 'Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren
laten gaan.' 10 Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had,
haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn
rechteroor af; Malchus heette die slaaf. 11 Maar Jezus zei tegen Petrus:
'Steek je zwaard in de schede. Zou ik de beker die de Vader mij
gegeven heeft niet drinken?'

G: Psalm 22: 1

Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij mij
en blijft zo ver, terwijl ik tot U schrei,
en redt mij niet, maar gaat aan mij voorbij?
Hoe blijft Gij zwijgen?

Mijn God, ik doe tot U mijn kreten stijgen
bij dag, bij nacht. Tot U slechts kan ik vluchten,
maar krijg geen rust, geen antwoord op mijn zuchten,
in klacht op klacht.

V: Johannes 18: 12 t/m 27

12 De soldaten met hun tribuun en de Joodse gerechtsdienaars grepen Jezus en boeiden hem. 13 Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester 14 en hij was het die de Joden had voorgehouden: 'Het is goed dat één man sterft voor het hele volk.' 15 Simon Petrus liep met een andere leerling achter Jezus aan. Deze andere leerling kende de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester in, 16 maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. Daarop kwam de andere leerling, de kennis van de hogepriester, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen. 17 Het meisje sprak Petrus aan: 'Ben jij soms ook een leerling van die man?' 'Nee, ik niet,' zei hij. 18 De slaven en de gerechtsdienaars stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd omdat het koud was; ook Petrus ging zich erbij staan warmen.

19 De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en over zijn leer. 20 Jezus zei: 'Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en in de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. 21 Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.' 22 Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht: 'Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?' 23 Jezus zei: 'Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u me dan?' 24 Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas, de hogepriester.

25 Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen. 'Ben jij soms ook een leerling van hem?' vroegen ze. 'Nee,' ontkende Petrus, 'ik niet.' 26 Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei: 'Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?' 27 Weer ontkende Petrus, en meteen kraaide er een haan.

G: Psalm 22: 5

Ik ben alleen als in een leeuwenkuil.
Mijn oren zijn vervuld van hun gehuil,
en waar ik opzie, staar ik in de muil
van wilde dieren.
Buffels van Basan, sterke jonge stieren,
staan om mij heen, die met hun hoge hoornen
en bliksemende ogen op mij toornen,
ik ben alleen.

V: Johannes 18 : 28 – 19 : 3

28 Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het pesachmaal. 29 Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg: 'Waarvan beschuldigt u deze man?' 30 Ze antwoordden: 'Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.' 31 Pilatus zei: 'Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.' Maar de Joden wierpen tegen: 'Wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen.' 32 Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.

33 Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' 34 Jezus antwoordde: 'Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?' 35 'Ik ben toch geen Jood,' antwoordde Pilatus. 'Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?' 36 Jezus antwoordde: 'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.' 37 Pilatus zei: 'U bent dus koning?' 'U zegt dat ik koning ben,' zei Jezus. 'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.' 38 Hierop zei Pilatus: 'Maar wat is waarheid?'

Na deze woorden ging hij weer naar de Joden buiten. 'Ik heb geen schuld in hem gevonden,' zei hij. 39 'Maar het is bij u gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrijlaat – wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' 40 Toen begon iedereen te schreeuwen: 'Hem niet, maar Barabbas!' Barabbas was een misdadiger. 1 Toen liet Pilatus Jezus geselen. 2 De soldaten vlochten een kroon van doorntakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan. 3 Ze liepen naar hem toe en zeiden: 'Leve de koning van de Joden!', en ze sloegen hem in het gezicht.

G: Psalm 22: 3

Maar ik, mijn God, lig machteloos terneer.
Ik word vertrapt, ik heb geen leven meer.
Meesmuilend gaan zij tegen mij tekeer,
al die mij smaden.
Zij raden mij, terwijl zij mij verraden:
'Zoek het bij God, geef Hem uw leed te dragen,
Hij zal u redden naar zijn welbehagen',
zo klinkt hun spot.

V: Johannes 19: 4 t/m 16a

4 Pilatus liep weer naar buiten en zei: 'Ik zal hem hier buiten aan u tonen om u duidelijk te maken dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.' 5 Daarop kwam Jezus naar buiten, met de doornenkroon op en de purperen mantel aan. 'Hier is hij, de mens,' zei Pilatus. 6 Maar toen de hogepriesters en de gerechtsdienaars hem zagen begonnen ze te schreeuwen: 'Kruisig hem, kruisig hem!' Toen zei Pilatus: 'Neem hem dan maar mee en kruisig hem zelf, want ik zie niet waaraan hij schuldig is.' 7 De Joden zeiden: 'Wij hebben een wet die zegt dat hij moet sterven, omdat hij zich de Zoon van God heeft genoemd.' 8 Toen Pilatus dat hoorde werd hij erg bang. 9 Hij ging het pretorium weer in en vroeg aan Jezus: 'Waar komt u vandaan?' Maar Jezus gaf geen antwoord. 10 'Waarom zegt u niets tegen mij?' vroeg Pilatus. 'Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te kruisigen?' 11 Jezus antwoordde: 'De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven. Daarom draagt degene die mij aan u uitgeleverd heeft de meeste schuld.' 12 Vanaf dat moment wilde Pilatus hem vrijlaten. Maar de Joden riepen: 'Als u die man vrijlaat bent u geen vriend van de keizer, want iedereen die zichzelf tot koning uitroept pleegt verzet tegen de keizer.' 13 Pilatus hoorde dat, liet Jezus naar buiten brengen en nam plaats op de rechterstoel op het zogeheten Mozaïekterras, in het Hebreeuws Gabbata. 14 Het was rond het middaguur op de voorbereidingsdag van Pesach. Pilatus zei tegen de Joden: 'Hier is hij, uw koning.' 15 Meteen schreeuwden ze: 'Weg met hem, weg met hem, aan het kruis met hem!' Pilatus vroeg: 'Moet ik uw koning kruisigen?' Maar de hogepriesters antwoordden: 'Wij hebben geen andere koning dan de keizer!' 16 Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten kruisigen.

G: Psalm 22: 4

Gij die mijn ogen 't levenslicht ontsloot,
mij hebt geroepen uit de moederschoot,
mij aan mijn moeders borst een rustplaats bood,
voor kwaad beveiligd,
Gij hebt mij U ten eigendom geheiligd.
Gij, die alleen mijn God zijt en mijn Vader,
blijf mij niet ver, want nu het onheil nadert
helpt mij niet één.

V: Johannes 19: 16b t/m 27

Jezus gekruisigd en begraven

Zij voerden Jezus weg; 17 hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. 18 Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden. 19 Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'. 20 Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks, en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen. 21 De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus: 'U moet niet "koning van de Joden" schrijven, maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden".' 22 'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,' was het antwoord van Pilatus.

23 Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden. 24 Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben mag.' Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn gewaad.' Dat is wat de soldaten deden.

25 Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. 26 Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' 27 en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

G: Psalm 22: 7

Het grauw dringt op, als honden van rondom,
doorboort mijn hand en voet en brengt mij om.
Mijn lijf verteerde tot de lege som
van mijn geraamte.

Zij kennen voor een stervende geen schaamte,
lachen hem uit die zich niet kan verweren,
en delen reeds, al dobbelend, zijn kleren,
hun tot een buit.

V: Johannes 19: 28 t/m 30

28 Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' 29 Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. 30 Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Stille

V: Johannes 19: 31 t/m 37

31 Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. 32 Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. 33 Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. 34 Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. 35 Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. 36 Zo ging de Schrift in vervulling: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.' 37 Een andere schrifttekst zegt: 'Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.'

G: Psalm 22: 13

Eet dan, die zit in 's werelds overvloed,
of daal in 't stof wanneer gij sterven moet, -
bij dood of leven, voor- of tegenspoed,
zult gij toch allen
voor Gods gerechtigheid ter aarde vallen!
Ook het geslacht, dat nog niet is geboren,
zal eenmaal van den Heer getuigen horen,
dat Hij 't volbracht!

V: Johannes 19: 38 t/m 42

38 Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. 39 Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. 40 Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. 41 Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. 42 Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

G: "Verborgen blijft hoe Gij geneest"

1 Ver - bor - gen blijft hoe Gij ge - neest,
2 De pijn die niet ver - dwij - nen wil,
3 Daar roe - pen men - sen: "Werk je mee?"

de klacht hoort of de lij - dens - kreet,
de last, de schuld die aan ons kleeft,
Niet zon - der jou be - gin - nen wij!"

maar Gij vol - tooit, ge - lo - ven wij
de vrees voor wat er ko - men gaat -
Je voelt de hand die scheidt en redt

waar wij voor staan in hoop en vrees.
dit dra - gen wij steeds met ons mee.
in goe - de vrien - den, zo na - bij.

Uw han - den aan het kruis, be - bloed,
Maar ook is daar de lief - de die
God, dat uw Geest ons o - ver - komt:

zij dra - gen ie - der door de dood,
het on - ver - hoop - te leed ver - zacht,
zij heelt ons hart en ziel en lijf,

Ze he - len, hoe - den, steu - nen ons
de vij - and doods - angst weer ver - zoent,
en wie ver - ward is brengt zij thuis:

en wie - gen kind' - ren in de schoot.
het spook - ver - le - den van de nacht.
uw uit - ge - leef - de volk ver - rijst.

GOD BEKLAAGT ZICH OVER ZIJN VOLK

G: Ky - ri - e, Ky - ri - e e - le - i - son. Ky - ri - e, -
Ky - ri - e e - le - i - son

V: Mijn volk, wat heb ik u misdaan
of waarmee heb ik u bedroefd?
Ik heb de aarde voor de dag geroepen
en aan uw handen toevertrouwd,
maar van mijn tuin is een wildernis gemaakt,
mijn levenswerk wordt een dodenakker.
Waarom laat gij dit toe?

G: Kyrië...

V: Ik heb u onder mijn regenboog gesteld,
een teken van vrede en toekomst
maar dodelijke wapens staan gericht op mensen
en bedreigen mijn dierbare schepping.
Ik heb me laten kennen als uw bevrijder,
de bondgenoot van alle onderdrukten,
maar tallozen worden getergd en geteisterd,
door terreur en geweld.
Waarom laat gij dit toe?

G: Kyrië...

V: Ik heb u met overvloed gezegend,
met dagelijks brood en meer dan dat,
maar op mijn akker sterven mensen onverzadigd
en kinderhanden blijven ongevuld.
Ik heb mijn woord aan u gegeven
aan u mijn hartsgeheimen toevertrouwd,
maar afgoden vinden overal gehoor,
mensen kiezen doodlopende wegen.

G: Kyrië...

V: Ik heb mijn Zoon tot u gezonden
een sprekend evenbeeld, mijn uitgestrekte hand,
maar hij is afgewezen, uitgestoten,
vernederd tot de laatste dood.
Ik heb Hem bij u teruggebracht,
de levende, de bron van alle leven,
maar hij gaat dood aan alle kruisen,
waaraan mijn mensen worden vastgespijkerd

G: Kyrië...

VOORBEDEN VOOR DE GOEDE VRIJDAG

- tussen de verschillende intenties is er stilte -

allen gaan staan

Wij zingen: gezang 195

- | | |
|--|--|
| 1 Nu valt de nacht.
Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven. | 2 De wereld gaf
Hem slechts een graf,
zijn wonen was Hem zwerven;
al zijn onschuld werd Hem straf
en zijn leven sterven. |
| 3 Hoe slaapt Gij nu,
die men zo ruw
aan 't kruishout heeft gehangen.
Starre rotsen houden U,
Rots des heils, gevangen. | 4 't Is goed, o Heer,
Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven.
Leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven. |
| | 5 Hoe wonderlijk,
uitzonderlijk,
een sabbat is gekomen:
eens voor al heeft Hij het juk
van ons afgenomen. |

Slotgebed:

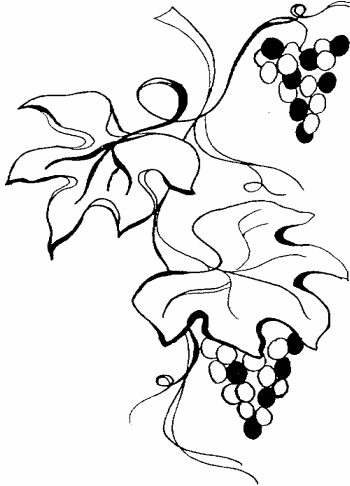
V: Heilige, Onsterfelijke,
hier staan wij voor U
met niets in onze handen,
mensen in een wereld
waar haat en tweedracht,
onrecht en onmenselijk verdriet is;
bevrijd ons ervan
door de kracht van de liefde
die sterker is dan de dood.
Omwille van Hem die een mens van liefde was
en om ons allen een man van smarten werd.
Jezus, uw Zoon, ons levenslicht.

En hoor ons
wanneer wij alles wat gezegd en niet gezegd,
gebeden en niet gebeden is,
samenvatten met de woorden van Jezus,
op hoop van zegen:

G: Onze Vader..... Amen.

De Paaskaars wordt de kerk uitgedragen door een diaken

In stilte verlaten wij de kerk.
Maar niet zonder hoop.
We zien uit naar licht.
Op hoop van zegen.



De dienst wordt morgenavond voortgezet
in de viering van de Paaswake.
Aanvang **20.00 uur**.

Paaswake

Orde voor de dienst van zaterdag 22 maart 2008

Kleur: Wit

Voorganger: Ds Cornelia Hubner
Ouderling van dienst: DirkJan Rozema
Lector: Ria van Dijk
M.m.v.: Catechisanten
Zanggroep Honesty
Orgel: Joop van Oordt

Orgelspel

De brandende kaars als teken voor het licht van Christus wordt de kerk ingedragen en in kleine kaarsjes aan elkaar doorgegeven. Waterverhalen uit de bijbel van nieuw begin en bevrijding worden gelezen, aan de doop herinnerd en brood en wijn gedeeld als teken van de nabijheid van Jezus Christus

INTOCHT VAN HET LICHT

(We gaan staan)

Ouderlingen, predikante en catechisanten komen binnen

De nieuwe paaskaars, teken van Christus' licht, wordt in het donker binnengedragen

Tot drie maal toe wordt geroepen en op dezelfde toon geantwoord

V. Het licht van Christus
G. O Heer, wij danken U

Voor in de kerk aangekomen, worden de kaarsen aan het licht van de paaskaars aangestoken en aan elkaar staande doorgegeven terwijl wij zingen:

"Als alles duister is," (Taizé)

Musical score for the hymn "Als alles duister is" (Taizé). The score is written in G major (one sharp) and common time (C). It consists of three staves of music. The lyrics are: "Als al-les dui-ster is, ont-steek dan het lich-tend vuur dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft. Als al-les dui-ster is, ont-steek dan het lich-tend vuur dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft."

LOF VAN HET LICHT

V. Laat juichen heel het koor van Gods gemeente,
laat juichen om zo'n grote Koning,
juichen om zo een overwinning.
Heel de aarde zij vol vreugde
daar alle duister thans verdreven is.

V: Verheft Uw hart.

G. Wij zijn met ons hart bij de Heer.

V. Brengen wij dank aan de Heer, onze God,

G. Hij is onze dankbaarheid waardig.

(We gaan zitten)

Zingen: Gezangen voor Liturgie 489: 1
Licht, dat ons aanstoot in de morgen
voortijdig licht, waarin wij staan
koud, een voor een en ongeborgen,
licht overdek mij, vuur mij aan.
dat ik niet uitval, dat wij allen
zo zwaar en droevig als wij zijn
niet uit elkaars genade vallen
en doelloos en onvindbaar zijn

Vragen voor de paasnacht

Vraag:

C. Waarom is deze nacht zo anders dan andere nachten?..
Waarom slapen wij niet, maar waken in het duister?

V. In deze nacht waken wij om een weg te zoeken
uit het duister naar het licht.

In deze nacht denken wij aan al het goede

dat God voor mensen gedaan heeft,

hoe de Eeuwige licht schiep,

hoe de Eeuwige mensen bevrijdde uit het land van angst,

hoe de Eeuwige de mens redde uit de greep van de dood.

Deze nacht vertellen we elkaar de verhalen van water en licht,
deze nacht waken wij om Jezus te volgen in ons leven,
op weg naar dat licht!

Eerste lezing Genesis 1: 1 - 5

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

2 De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed,
maar Gods geest zweefde over het water.

3 God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. 4 God zag dat het
licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; 5 het licht
noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het
werd morgen. De eerste dag.

Zingen: Gezangen voor Liturgie 489: 2

Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.

Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.

Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.

V. In deze nacht horen wij hoe God mensen door het water heen redt op weg naar vrijheid.

Tweede lezing: Exodus 13: 20 - 22; 14: 19

20 Nadat ze Sukkot hadden verlaten, sloegen ze hun kamp op in Etam, aan de rand van de woestijn. 21 De HEER ging voor hen uit om hun de weg te wijzen, overdag in een wolkkolom, 's nachts in een lichtende vuurzuil. Zo konden ze dag en nacht verder trekken.

22 Overdag ging de wolkkolom het volk voortdurend voor, en 's nachts de vuurzuil.

19 De engel van God, die steeds voor het leger van de Israëlieten uit was gegaan, stelde zich nu achter hen op. Ook de wolkkolom die eerst voor hen uit ging stelde zich achter hen op,

Koor: "Lied van Doortocht Wayoyo"

In deze nacht horen wij hoe God mensen door water reinigt en gezond maakt.

Derde lezing: 2 Koningen 5: 9 - 14

9 Naäman reed met zijn strijdswagen naar het huis van Elisa. 10 Elisa stuurde iemand naar buiten om hem te zeggen: 'Baad u zevenmaal in de Jordaan, dan zal uw huid weer gezond worden en zult u weer rein zijn.' 11 Kwaad ging Naäman weg. 'Ik had gedacht dat hij zelf naar buiten zou komen,' zei hij. 'En dat hij de naam van de HEER, zijn God, zou aanroepen en met zijn hand over de aangetaste plek zou strijken, en zo de huidvraat zou wegnemen. 12 Zijn de rivieren van Damascus, de Abana en de Parpar, soms niet beter dan alle wateren in Israël? Had ik me daarin niet kunnen baden om rein te worden?' Verontwaardigd draaide hij zich om en ging weg. 13 Maar zijn bedienden kwamen hem achterna en zeiden: 'Maar overste, als de profeet u een ingewikkelde opdracht had gegeven, had u die toch ook uitgevoerd? Dus nu hij tegen u zegt: "Baad u, en u zult weer rein worden," moet u dat zeker doen.' 14 Hierop daalde Naäman af naar de Jordaan en dompelde zich daar zevenmaal onder, zoals de godsman had gezegd. Zijn huid werd weer gezond, zo gaaf als de huid van een kind, en hij was weer rein.

Koor: *God is here*

DOOPGEDACHTENIS

V. In deze nacht worden in veel kerken kinderen en volwassenen gedoopt. Ook wij gedenken nu met de gehele christenheid de doop, het teken van sterven en nieuw begin van leven in Jezus Christus. Vier catechisanten zullen belijdenis doen.

Eeuwige God,
zoals water reinigt,
zo reinig ons van alles waar we onszelf en elkaar tekort hebben gedaan;
zoals water doodt, zo dood alles, wat ons van Christus wil scheiden;
zoals water leven schenkt, zo schenk ons nieuw leven in Christus.
Amen.

Water wordt in de doopschaal gedaan..

**Olivia Rozenberg, Chahiera Rozenblad, Chivareaux Moreaux Sandel
en Yves Xavier Wirjosemito**
doen belijdenis van hun geloof

Inleiding over belijdenis

Afwending (verzaking) en toewending tot Jezus Christus (belijdenis)

- Beloven jullie met mij
dat we ons zullen verzetten tegen alle machten
die het geluk bedreigen,
die mensen discrimineren en geweld aandoen,
die het leven bedreigen en vernielen.
- Beloven jullie met mij
dat we ons zullen verzetten tegen alle negatieve krachten in ons,
die ons bang maken,
die ons afsluiten voor de liefde tot onszelf en onze naasten.
- Beloven jullie met mij
dat we ons zullen verzetten tegen negatieve krachten
die gemeenschap onmogelijk maken,
die mensen van God en van elkaar vervreemdt
en gelukkig leven als mensen onmogelijk maakt.
- Spreek dan met mij:
Dat beloven wij, daartoe helpe ons God.

Wij spreken gezamenlijk de Geloofsbelijdenis:

Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde.

En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Here; die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven,

neergedaald in de hel; op de derde dag opgestaan uit de doden; opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader;

van daar zal Hij komen om te oordelen de levenden en de doden.

Ik geloof in de Heilige Geest.

Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap van de heiligen;

vergeving van de zonden;

opstanding van het lichaam;

en een eeuwig leven. Amen

(Knielen)

Handoplegging en belijdenisspreuken

Verwelkoming

Zingen: "Ik stel mijn vertrouwen"

'k Stel mijn ver - trou - wen op de Heer, mijn God.
Want in zijn hand ligt heel mijn le - vens - lot.
Hem heb ik lief, zijn vre - de woont in mij.
'k Zie naar Hem op en weet: Hij is mij steeds na - bij.

Wie wil kan naar voren komen bij de doopschaal en het voorhoofd met water bevochtigen of een kaarsje aansteken op de altaartafel als moment van persoonlijke doopgedachtenis

Koor: *Gava Gadoe*

Zingen: *U zij de glorie*

U zij de glorie, opgestane Heer,

U zij de victorie, nu en immermeer!

Uit een blinkend stromen daalde 'd engel af, heeft de steen genomen van 't verwonnen graf.

Refrein:

U zij de glorie, opgestane Heer,

U zij de victorie, nu en immermeer!

Zie Hem verschijnen, Jezus, onze Heer,

Hij brengt al de zijnen in zijn armen weer.

Wees dan, volk des Heren, blij en welgezind,

en zeg 't elken kere: Christus overwint!

Refrein:

Zou ik nog vrezen, nu Hij eeuwig leeft,

die mij heeft genezen, die mij vrede geeft?

In Zijn godd'lijk wezen is mijn glorie groot,

niets heb ik te vrezen in leven of dood.

Refrein:

Tijdens het zingen van het lied wordt de altaartafel weer aangekleed met een wit kleed, teken van licht en nieuw leven in herinnering aan de opstanding van Jezus Christus

Groet

V. De Heer is waarlijk opgestaan

G. Christus is opgestaan

V. De Heer is waarlijk opgestaan

Zingen:

Hal - le - lu - ja, Hal - le - lu - ja, Hal - le - lu - ja.

Lezing van het Paasevangelie: Mattheus 28: 1 - 10

Opstanding uit de dood

1 Na de sabbat, toen de ochtend van de eerste dag van de week gloorde, kwam Maria uit Magdala met de andere Maria naar het graf kijken. 2 Plotseling begon de aarde hevig te beven, want een engel van de Heer daalde af uit de hemel, liep naar het graf, rolde de steen weg en ging erop zitten. 3 Hij lichtte als een bliksem en zijn kleding was wit als sneeuw. 4 De bewakers beefden van angst en vielen als dood neer.

5 De engel richtte zich tot de vrouwen en zei: 'Wees niet bang, ik weet dat jullie Jezus, de gekruisigde, zoeken. 6 Hij is niet hier, hij is immers opgestaan, zoals hij gezegd heeft. Kijk maar, dat is de plaats waar hij gelegen heeft. 7 En ga nu snel naar zijn leerlingen en zeg hun: "Hij is opgestaan uit de dood, en dit moeten jullie weten: hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zul je hem zien." Dat is wat ik jullie te zeggen had.'

8 Ontzet en opgetogen verlieten ze haastig het graf om het aan zijn leerlingen te gaan vertellen. 9 Op dat moment kwam Jezus hun tegemoet en groette hen. Ze liepen op hem toe, grepen zijn voeten vast en bewezen hem eer. 10 Daarop zei Jezus: 'Wees niet bang. Ga mijn broeders vertellen dat ze naar Galilea moeten gaan, daar zullen ze mij zien.'

Zingen : *U komt de lof toe*

komt de lof toe, U het ge - zang,
 U al - le glo - rie,
 o Va - der, o Zoon, o hei - li - ge Geest.
 In al - le eeu - wen der eeu - wen.

Overweging

Want als er iets is opgestaan vannacht
 is het onze moed te doen als Hij
 Als iets opgestaan is ,
 is het onze wil Hem te volgen.

Als er iets is opgestaan
 is het ons geloof, dat het donker niet het laatste woord spreekt.
 Als er iets nieuw is deze dag
 is het onze liefde geboren uit Hem
 en bestemd voor de wereld,
 want als er iets is opgestaan
 is het ons antwoord op:
 "Heb je mij lief?"
 (uit het boekje Intercity naar Pasen)

Preeklied "Verborgen is hoe Gij geneest

1 Ver - bor - gen blijft hoe Gij ge - neest,
 2 De pijn die niet ver - dwij - nen wil,
 3 Daar roe - pen men - sen: "Werk je mee?"
 de klacht hoort of de lij - dens - kreet,
 de last, de schuld die aan ons kleeft,
 Niet zon - der jou be - gin - nen wij!"
 maar Gij vol - tooit, ge - lo - ven wij
 de vrees voor wat er ko - men gaat -
 Je voelt de hand die scheidt en redt
 waar wij voor staan in hoop en vrees.
 dit dra - gen wij steeds met ons mee.
 in goe - de vrien - den, zo na - bij.
 Uw han - den aan het kruis, be - bloed,
 Maar ook is daar de lief - de die
 God, dat uw Geest ons o - ver - komt:
 zij dra - gen ie - der door de dood,
 het on - ver - hoop - te leed ver - zacht,
 zij heelt ons hart en ziel en lijf,
 Ze he - len, hoe - den, steu - nen ons
 de vij - and doods - angst weer ver - zoent,
 en wie ver - ward is brengt zij thuis:
 en wie - gen kind' - ren in de schoot.
 het spook - ver - le - den van de nacht.
 uw uit - ge - leef - de volk ver - rijst.

Voorbede

VIERING VAN HET HEILIG AVONDMAAL

Wij geven elkaar een vredegroet met de woorden:

- V. Christus is opgestaan
- G. De Heer is waarlijk opgestaan

Zingen: *Dona nobis pacem* - Koor 1x – Allen: 1x

Do - na no - bis pa - cem, pa - cem
do - na no - bis pa - - - cem.
Do - na no - bis pa - cem,
do - na no - bis pa - - - cem.
Do - na no - bis pa - cem,
do - na no - bis pa - - - cem.

Koor: *Let there be love share among us*

Lofprijzing

Sanctus

Hei - lig, hei - lig, hei - lig is God, de He - re Ze - ba - oth.
Vol zijn he - mel en aar - de van Zijn heer - lijk - heid.
Ho - si - an - na in de ho - - - ge.
Ge - loofd zij Hij, die komt in de naam van de Heer.
Ho - si - an - na in de ho - - - ge.

Tafelgebed

Gezegend zijt Gij, God onze Vader,
en gezegend is Jezus, die komt in uw naam.
Want in Hem kwam Uw Rijk, uw andere wereld van recht en vrede, ons nabij.
Hij was voor velen erfahrbaar
uw wil en uw heil.
Hij gaf door zijn woorden en daden veel mensen hoop op een andere wereld
en leefde een liefde, die grenzen overschrijdt.
Laten we in Zijn Geest verbonden zijn en doen wat Hij ons opdroeg
toen Hij in de nacht van de overlevering het brood nam,
de dankzegging daarover sprak,
het brak en aan zijn discipelen gaf met de woorden:
“Neemt en eet, dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt. Doet dit tot mijn
gedachtenis.”
En evenzo na de maaltijd, nadat hij de beker genomen en gedankt had:
“Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in mijn bloed, laat hem onder u
rondgaan en doet dit zo dikwijls gij die drinkt tot mijn gedachtenis.”

Zend dan, o God, Uw heilige Geest,
zodat we in eten van het brood en het drinken van de wijn verbonden zijn met
Jezus Christus en zoals dit brood, dat wij breken, verstrooid was en samen
werd gebracht en één is geworden, maak zo ook ons één en verbind ons als
gemeente wereldwijd.
In verbondenheid met Jezus, die ons leerde bidden, bidden we zingend het
gebed dat Hij ons heeft geleerd (muzikaal begeleid door catechisanten [zie
inlegvel])

Delen van brood en wijn

Tijdens de uitdeling zingen wij

Ubi Caritas (Waar de liefde woont - TAIZE) en koor *Be like Him*

U - bi ca - ri - tas et a - - - mor,
u - bi ca - ri - tas De - us i - - bi est.

Slotlied: *God schenk ons de kracht,*

God, schenk ons de kracht dicht bij U te blij - ven,
dan zal ons geen macht uit el - kan - der drij - ven.
Zijn wij in U één, sa - men op Uw we - gen,
dan wordt ons tot ze - gen la - chen en ge - ween.

2 Niemand kan alleen.

Heer, uw zegen dragen;
zegen drijft ons heen
naar wie vrede dragen.
Wat Gij schenkt wordt meer
naar gelang wij delen,
horen, helpen, helen, -
vruchtbaar in de Heer.

3 Vrede, vrede laat

Gij in onze handen,
dat wij die als zaad
dragen door de landen,
zaaiend dag aan dag,
zaaiend in den brede,
tотdat in uw vrede
ons hart rusten mag.

Reiszegen

De Eeuwige moge voor je uitgaan
als een licht op je weg door het leven
De Eeuwige moge naast je voortgaan
je beschermend met zijn arm

Moge de Eeuwige achter je zijn,
wanneer gevaar in de rug je bedreigt

Moge de Eeuwige onder je zijn,
een veilig net wanneer je mocht vallen

De Eeuwige moge binnenin je zijn
je trooster in dagen van droefenis

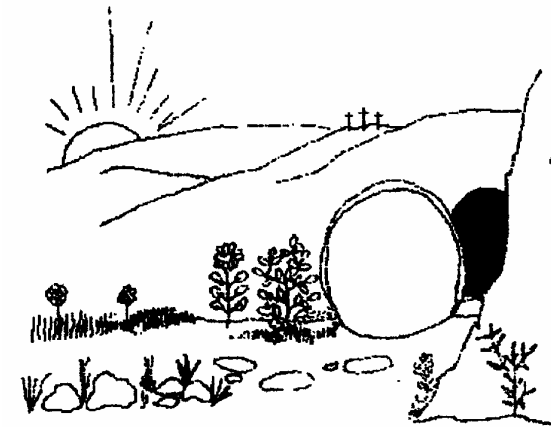
De Eeuwige moge rondom je zijn
als een schild, een beschutting

Moge de Eeuwige ook boven je zijn
om je zijn zegen te geven

A - men, A - men, A - men.

Ierse reiszegen

May the road rise to meet you
may the wind be ever at your back
may the sun shine warm upon your face
and the rain fall soft upon your fields
and until we meet again
may God hold you
in the palm of his hand



Paasmorgen

Orde voor de dienst van zondag 23 maart 2008

Kleur: Wit

Voorganger: Ds Cornelia Hübner en ds Hans Blom
Ouderling van dienst: DirkJan Rozema
Lector: Marianne Hardeman
Orgel: Cees Noordhoek

Orgelspel

We zingen enkele liederen vooraf

Daar juicht een toon, daar klinkt een stem,
die galmt door gans Jeruzalem;
een heerlijk morgenlicht breekt aan,
de Zoon van God is opgestaan.

Geen graf hield Davids zoon omkneld,
Hij overwon die sterke Held!
Hij steeg uit 't graf door 's Vaders kracht,
want Hij is God, bekleed met macht.

Nu jaagt de dood geen angst meer aan,
want alles, alles is voldaan.
Die in 't geloof op Jezus ziet,
die vreest voor dood en helle niet.

Want nu de Heer is opgestaan,
nu vangt het nieuwe leven aan,
een leven, door Zijn dienst bereid,
een leven in Zijn heerlijkheid.

(mel. gez 221) Wees gegroet, gij eersteling der dagen,
morgen der verrijzenis,
bij wiens licht de macht der hel verslagen
en de dood vernietigd is!
Here Jezus, trooster aller smarten,
zon der wereld, schijn in onze harten,
deel ons zelf de voorsmaak mee
van der zaal'gen sabbatsvreê!

Op uw woord, o Leven van ons leven,
werpen wij het doodskleed af!
Door de kracht uws Geestes uitgedreven,
treden w' uit ons zondengraf.
Leer ons daaglijks, leer ons duizendwerven,
in uw kruisdood meegekrusigd sterven,
en herboren - opgestaan,
achter U ten hemel gaan!

In uw hoede zijn wij wèl geborgen,
en schoon eerlang 't oog ons breek',
open gaat het op de grote morgen
na deez' aardse lijdensweek.
Welk een dag der ruste zal dat wezen,
als w' onsterfelijk, uit de dood verzezen,
knielen voor uw dankaltaar!
Amen, Jezus, maak het waar!

DE VOORBEREIDING.

Welkom door ouderling van dienst

De nieuwe Paaskaars, teken van het licht van Christus, wordt aangestoken

Openingslied "Lied aan het Licht"
(tekst Huub Oosterhuis uit Tussentijds nr 118)

(we gaan staan)

Licht dat ons aan - stoot in de mor - gen,
voor - tij - dig licht waar - in wij staan
koud, één voor één, en on - ge - bor - gen,
licht o - ver - dek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uit - val, dat wij al - len zo
zwaar en droe - vig als wij zijn,
niet uit el - kaars ge - na - de val - len
en doel - loos en on - vind - baar zijn.

2. Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.
Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.
3. Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoesting zaaien
en van ons doen geen daad beklijft.
Veelstemmig licht om aan te horen
zolang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren,
licht, laatste woord van Hem die leeft.

Vorbereidingsgebed:

- V: De Heer is waarlijk opgestaan.
G: Halleluja.
V: De Eeuwige zal bij u zijn!
G: De Eeuwige zal u bewaren!
V: Onze hulp is in de naam van de Heer,
G: die hemel en aarde gemaakt heeft.
V: God, kom ons tegemoet,
doe ons ontmoeten
in de woorden van de schriften,
in Jezus en in elkaar.
G: Neem weg van ons
alles wat tussen U en ons staat
V: en vergeef ons wanneer wij aan U zijn voorbijgegaan,
G: ga mee met ons, dat wij door het donker heen
uw licht zullen zien.
Op hoop van zegen.
Amen.

(we gaan zitten)

Koor zingt: 'Heer Uw Licht en Uw liefde schijnen'

- 1 Heer, uw licht en uw liefde schijnen,
waar U bent zal de nacht verdwijnen.
Jezus, licht van de wereld, vernieuw ons.
Levend Woord, ja uw waarheid bevrijdt ons.
Schijn in mij, schijn door mij.
Refrein:
Kom, Jezus kom, vul dit land met uw heerlijkheid.
Kom, Heil'ge Geest, stort op ons uw vuur.
Zend uw rivier, laat uw heil heel de aard' vervullen.
Spreek, Heer, uw woord dat het licht overwint.
- 2 Heer, 'k wil komen in uw nabijheid.
Uit de schaduwen in uw heerlijkheid.
Door het bloed mag ik U toebehoren.
Leer mij, toets mij, uw stem wil ik horen.
Schijn in mij, schijn door mij.
refrein:
- 3 Staan wij oog in oog met U, Heer,
daalt uw stralende licht op ons neer,
zichtbaar, tastbaar wordt U in ons leven,
U volmaakt wie volkomen zich geven.
Schijn in mij, schijn door mij.
refrein:

V: Laten wij de Heer om ontferming aanroepen voor de nood van de wereld en laten wij zijn naam prijzen, want zijn barmhartigheid heeft geen einde.

Zingen: Kyrie uit Taize



Zingen Glorialied: Gezang 215

Christus, onze Heer verrees
halleluja,
Heil'ge dag na angst en vrees,
halleluja,
Die verhoogd werd aan het kruis,
halleluja,
bracht ons in Gods vrijheid thuis,
halleluja!

Prijst nu Christus in ons lied,
halleluja,
die in heerlijkheid gebiedt,
halleluja,
die aanvaardde kruis en graf,
halleluja,
dat Hij zondaars 't leven gaf,
halleluja!

Maar zijn lijden en zijn strijd,
halleluja,
heeft verzoening ons bereid,
halleluja,
Nu is Hij der heem'len Heer,
halleluja!
Englen juub'len Hem ter eer,
halleluja!

De groet



Wij bevestigen deze groet door de mensen om ons heen een vredegroet te geven

Zondagsgebed

Eerste schriftlezing: Nehemia 9: 5b – 12

“Moge uw luisterrijke naam, die verheven is boven alle lof en roem, geprezen zijn. 6 U alleen bent de HEER, u hebt de hemel gemaakt, de hoogste hemel en alle hemellichamen, de aarde en de zeeën met alles wat daar leeft. U geeft aan alles het leven, voor u buigen de hemelse machten. 7 U bent de HEER, de God die Abram heeft uitgekozen, die hem uit Ur, de stad van de Chaldeeën, heeft geleid, die zijn naam veranderd heeft in Abraham. 8 U hebt gezien hoe zijn hart trouw bleef aan u, u hebt een verbond met hem gesloten en hem beloofd het land van de Kanaänieten, de Hethieten, de Amoriëten, de Perizzieten, de Jebusieten en de Girgasiëten aan zijn nageslacht te geven. U hebt uw woord gehouden, u bent rechtvaardig.

9 U zag de ellende van onze voorouders in Egypte, bij de Rietzee hoorde u hen om hulp roepen. 10 Daarop verrichtte u tekenen en wonderen bij de farao en al zijn dienaren, bij zijn hele volk, omdat u wist hoe slecht zij onze voorouders behandelden. Zo vestigde u uw naam, die tot op heden voortleeft. 11 Voor de ogen van de Israëliëten spleet u de zee, midden in de zee liepen zij op het droge. U wierp hun achtervolgers in de diepte, als een steen in kolkend water. 12 Overdag leidde u hen in een wolkkolom, 's nachts in een vuurzuil, zodat er licht was op de weg die ze moesten gaan.

Psalmwoord: Halleluja, dit is de dag die de Eeuwige gemaakt heeft, laten wij juichen en ons daarover verheugen. Halleluja (psalm 118: 24)

Zingen:



Zingen: Gezang 218: 1, 2, 5 en 8

1 Ik zeg het allen, dat Hij leeft,
dat Hij verrezen is.
Dat Hij temidden van ons zweeft
en eeuwig bij ons is.

2 Ik zeg het allen, en de mond
van allen zegt het voort,
tot over 't ganse wereldrond
de nieuwe morgen gloort.

5 De donk're weg, die Hij betrad
komt uit in 't hemelrijk,
en wie Hem volgen op dat pad,
worden aan Hem gelijk.

8 't Is feest omdat Hij bij ons is,
de Heer, die eeuwig leeft
en die in Zijn verrijzenis
alles herschapen heeft.

Evangelielezing: Johannes 20: 1 - 18

Opstanding

1 Vroeg op de eerste dag van de week, toen het nog donker was, kwam Maria uit Magdala bij het graf. Ze zag dat de steen van de opening van het graf was weggehaald. 2 Ze liep snel terug naar Simon Petrus en de andere leerling, van wie Jezus veel hield, en zei: 'Ze hebben de Heer uit het graf weggehaald en we weten niet waar ze hem nu neergelegd hebben.' 3 Petrus en de andere leerling gingen op weg naar het graf. 4 Ze liepen beiden snel, maar de andere leerling rende vooruit, sneller dan Petrus, en kwam als eerste bij het graf. 5 Hij boog zich voorover en zag de linnen doeken liggen, maar hij ging niet naar binnen. 6 Even later kwam Simon Petrus en hij ging het graf wel in. Ook hij zag de linnen doeken, 7 en hij zag dat de doek die Jezus' gezicht bedekt had niet bij de andere doeken lag, maar apart opgerold op een andere plek. 8 Toen ging ook de andere leerling, die het eerst bij het graf gekomen was, het graf in. Hij zag het en geloofde. 9 Want ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat hij uit de dood moest opstaan. 10 De leerlingen gingen terug naar huis.

11 Maria stond nog bij het graf en huilde. Huilend boog ze zich naar het graf, 12 en daar zag ze twee engelen in witte kleren zitten, een bij het hoofdeind en een bij het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus had gelegen. 13 'Waarom huil je?' vroegen ze haar. Ze zei: 'Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze hem hebben neergelegd.' 14 Na deze woorden keek ze om en zag ze Jezus staan, maar ze wist niet dat het Jezus was. 15 'Waarom huil je?' vroeg Jezus. 'Wie zoek je?' Maria dacht dat het de tuinman was en zei: 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.' 16 Jezus zei tegen haar: 'Maria!' Ze draaide zich om en zei: 'Rabboeni!' (Dat betekent 'meester'.) 17 'Houd me niet vast,' zei Jezus. 'Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is.' 18 Maria uit Magdala ging naar de leerlingen en zei tegen hen: 'Ik heb de Heer gezien!' En ze vertelde alles wat hij tegen haar gezegd had.

Zingen:



Koor zingt

'Christus surrexit' Christus is opgestaan (Taizé)
O Christus, surrexit, Christus, surrexit.
O alleluia, alleluia!

Verkondiging

Orgelspel

Zingen: 'Verborgen blijft hoe Gij geneest'

1 Ver - bor - gen blijft hoe Gij ge - neest,
2 De pijn die niet ver - dwij - nen wil,
3 Daar roe - pen men - sen: "Werk je mee?
de klacht hoort of de lij - dens - kreet,
de last, de schuld die aan ons kleeft,
Niet zon - der jou be - gin - nen wij!"
maar Gij vol - toot, ge - lo - ven wij,
de vrees voor wat er ko - men gaat -
Je voelt de hand die schept en redt
waar wij voor staan in hoop en vrees.
dit dra - gen wij steeds met ons mee.
in goe - de vrien - den, zo na - bij.
Uw han - den aan het kruis, be - bloed,
Maar ook is daar de lief - de die
God, dat uw Geest ons o - ver - komt:
zij dra - gen ie - der door de dood,
het on - ver - hoop - te leed ver - zacht,
zij heelt ons hart en ziel en lijf,
Ze he - len, hoe - den, steu - nen ons
de vij - and doods - angst weer ver - zoent,
en wie ver - ward is brengt zij thuis:
en wie - gen kind' - ren in de schoot,
het spook - ver - le - den van de nacht.
uw uit - ge - leef - de volk ver - rijst.

De kinderen komen terug in de kerk

Verhaal uit de kinderkerk

Projectlied

couplet:



Wijdroorden van een nieu - we stad. Een stad waar God zijn wo - ning had.
Het le - ven heeft het laat - ste woord. De toe - komst wordt niet meer ver - stoord.



Een stad van le - ven, niet van dood - Nu is die stad er, le - vensgroot.
Een puin - hoop werd een stad van goud. Een stad, door God en mens gebouwd.

refrein:



Sta op, heb ver - trou - wen, sta op om te bou - wen.



Die stad van je dro - men, die stad is ge - ko - men.

HET ANTWOORD

Mededelingen door ouderling van dienst

Collectes 1^o Diaconie
2^o Paascollecte/JOP

Opdragen van de gaven

Gebeden: Dankzegging,

Voorbeden,

elke bede te besluiten met een gezongen 'O Lord, hear my prayer'



O Lord, hear my pray'r, O Lord, hear my pray'r: When I call ans - wer me.



O Lord, hear my pray'r, O Lord, hear my pray'r: Come en lis - ten to me.

Stil gebed

Onze Vader.

Slotzang: *U zij de glorie*

(Tijdens het voorspel kunt u uw kind(eren) uit de crèche ophalen om gezamenlijk de zegen te ontvangen, daarna gaan we staan.)

U zij de glorie, opgestane Heer,

U zij de victorie, nu en immermeer!

Uit een blinkend stromen daalde 'd engel af,

heeft de steen genomen van 't verwonnen graf.

Refrein:

U zij de glorie, opgestane Heer,

U zij de victorie, nu en immermeer!

Zie Hem verschijnen, Jezus, onze Heer,

Hij brengt al de zijnen in zijn armen weer.

Wees dan, volk des Heren, blij en welgezind,

en zeg 't elken kere: Christus overwint!

Refrein:

Zou ik nog vrezen, nu Hij eeuwig leeft,

die mij heeft genezen, die mij vrede geeft?

In Zijn godd'lijk wezen is mijn glorie groot,

niets heb ik te vrezen in leven of dood.

Refrein:

Zegengroet in het arabisch door de Heer Azoz

Zending en Zegen.



A__ - men, A - men, A - men.

Mededelingen

Intentie- of gebedenboek

Vóór de dienst ligt in de hal het intentie- of gebedenboek.

De kerkenraad nodigt u uit daarvan gebruik te maken! Schrijf daarin voor wie en wat naar uw oordeel de voorbede van de gemeente gewenst is.

Lever ook op deze manier uw bijdrage aan de eredienst.

Kinderkerk en Crèche

Voor het begin van de dienst gaan de kinderen naar de kinderkerk. Er wordt gezamenlijk gestart en daarna gaan ze uiteen in twee groepen: een groep jongste kinderen vanaf 4 jaar tot en met groep 4 van de basisschool en een groep oudste kinderen vanaf groep 5 tot en met groep 8 van de basisschool. Na de verkondiging komen de kinderen in de kerk.

Voor kinderen tot 4 jaar is er crèche gedurende de dienst.

Na de dienst



bent u van harte welkom een kopje thee of koffie te drinken. Voor de kinderen is er limonade.

Uw bijdrage in de kosten daarvan wordt op prijs gesteld!

Gastenboek

Op de balie in de ontmoetingsruimte vindt u ons gastenboek. Als u hier pas bent komen wonen en graag nader kennis wilt maken met onze gemeente, noteer dan uw naam, adres en telefoonnummer in dit boek. We nemen dan zo spoedig mogelijk contact met u op. Ook wanneer u als gast een bezoek aan (een dienst in) "De Triangel" hebt gebracht, horen wij in het gastenboek graag van uw ervaringen.



Kerkdiensten (aanvang 10.30 uur)

zondag 30 mrt Ds I. Hulster

zondag 6 apr Ds C. Hübner

zondag 13 apr Ds C. Hübner

Goede Paasdagen

Wilt u dit exemplaar na de dienst (behalve op Paasmorgen)
weer terugleggen, s.v.p?